

Пролог

Сержантка похитнулася й припала на одну ногу. Талавіру знадобилася мить, щоб зрозуміти: гомілку жінки ковтнула земля. Ґрунт перетворився на гострі білі зуби, що зімкнулися під її коліном.

— Нас атакують! — востаннє закричала командирка, і площу накрило вибухами.

«Шейх-Елі мало бути порожнім. Спалахи знищили все живе», — роїлося в його голові.

Руки діяли швидше, ніж розум. Цілей було забагато. І всі здавалися неможливими, абсурдними, занадто жахливими, щоб бути реальними. З руїн ринули потвори, які колись були людьми. Дехто мав кілька пар рук, інші — додаткові голови, тваринні тулуби, звірячі вишкіри та пазурі. Вони діяли швидко й жорстоко — вгризалися в горлянки, розривали Братів голірuch і бігли далі. Проте найдужче вражали ходячі трупи. Ці істоти ще зберегли людську подобу, але їхні тіла вкривали виразки, шкіра звисала з пальців довгими кривавими шмарклями, очі зяяли чорною порожнечою. Сліпі, зруйновані, вони нападали так, наче це був останній наказ мозку, що поволі теж перетворювався на слиз. Монстри кидали каміння та пляшки із запальною сумішшю. Талавір устиг помітити, як кілька десятків неповоротких потвор звалили з ніг одного Брата. Ліворуч упало ще двоє.

Талавір оскаженіло стріляв, але потвори не зважали на кулі. Якщо хтось і падав, то за ним поставали інші.

На купу каміння виповзла жінка з тулубом ящірки. Вона хижо роззявила рота й облизнулася довгим зміїним язиком. Брат М-14

наставив на неї автомат — і це була помилка. Талавір скрикнув, попереджаючи: М-14 занадто близько, якщо потвору розірве — зачепить і його. Талавір схопив камінь і з криком кинув у потвору. Нехай підповзе ближче до нього. Почвара лише на мить зупинила на ньому погляд, наче він був частиною пейзажу, і розвернулася до М-14. Гвинтівка в руках М-14 задрижала. Той вагався лише мить, а тоді зненацька наставив дуло на Талавіра.

— Ні! Що ти робиш? Це ж я! Твій брат!

М-14 випустив чергу. Талавір відчув, що падає. Побачив, як завітлася жінка. З-під її лап вирвалися іскри, пульсуюче черевце розірвалося, град каміння наклав усе довкола.

Він прокинувся за кілька годин. А може, минуло кілька років. Навкруги панувала тиша. Перед очима стрибали червоні цятки, у горлі кілком стояв смак солоного заліза. З небом коїлося щось неймовірне. Там, де мали бути зірки, розлилося рожеве марево. Воно мінилося, щоразу складаючись у нові візерунки, наче північне сяйво. Тільки тут, у Кіммеріку, це було неможливо... А потім пішов сніг. Химерний блідо-рожевий сніг. Талавір відчував, як кристалики сідають на нього, прошивають шкіру, врізаються в кожну клітинку. Проникаючи, вони щось у ньому змінювали. Талавір збагнув, що сталося з людьми Шейх-Елі.

Талавір не відчув страху чи загрози. Він навіть спробував зловити «сніжинку» язиком і, на свій подив, відчув гіркий смак солі. А потім — він міг заприсягнути — почув голоси. І знову заплющив очі.

ЧАСТИНА ПЕРША

КАТАБАЗИС

Талавір. Вільне падіння

— Гей, хабібі, ну-ну, милий, це лише кошмар. — Чиїсь пальці торкнулися його плеча. Талавір ледве стримався, щоб їх не скинути. — Ну-ну-ну, — Руф говорила з ним, як із дитиною. — Ти на Матері Вітрів. Це просто черговий сон.

Обличчя М-14 розтануло в мареві сну, хоча присмак солі нікуди не подівся. Знайома вібрація механізмів, що ніколи не спали, заспокоїла. Мати Вітрів була старим підводним човном, що тепер силою наукового генія Гавена Белокуна парила над колись духмяними степами Кіммеріку, які після Спалахів, після катастрофи перетворилися на засолений мертвий Дешт.

Станція закректала. З низької стелі побігла цівка іржі. Вони знову набирали висоту. Унизу почалася чергова руйнівна буря. До Спалахів вони були пиловими, а тепер несли смерть — суер, речовину, що змінювала і вбивала. Крізь кругле брудне вікно до маленької кімнати просочувалося сіро-рожеве світло, наче вони й справді були під водою. Талавір потягнувся.

— Ти справді віриш, що колись ця махина ходила по дну океана?

— Так! Я тобі вже сто тисяч разів казала. — Руф різко розвернулася і змусила його втиснутися в борт. Прикручене до стіни ліжко було завузьким для двох. — Після того як наземну Матір Вітрів спалили засолені — нехай Двобог зжере їхні гнилі душі! — Гавен Белокур молитвою змусив підводний човен зависнути в повітрі. Завдяки йому навіть суер не має над нами достатньої сили. У нас ще п'ять хвилин. — Руф кінчиками пальців торкнулася його оголеної спини, певно, вважаючи, що кожен урок треба закріплювати

сексом. У доторку відчувалася заздрість до його ідеального, не підвладного мутаціям тіла. Руф маніакально боялася змін, які спричиняв суер. Та вона помилялася. Попри те що Станція висіла в повітрі, суер проникав навіть сюди.

За кілька місяців перебування на Матері Вітрів волосся на голові Руф змінилося на блакитне пір'я. Вона казала: «Це краще, ніж жерти мертвечину чи залишитися без шкіри, як деякі мутанти внизу. А зміни після першої дози сповільнюються». У це вірили на Матері Вітрів. Тому намагалися не схоплювати додаткових доз: не потрапляти під суерну бурю та не залишати підводний човен.

Як показали численні експерименти з живими організмами, концентрація суеру на землі та в повітрі була різною. Якщо людину з Дешту підіймали на Матір Вітрів, то вона втрачала суер. І це призводило до нових мутацій, іноді смертельних. Але це були лише загальні правила. Дехто не припиняв змінюватися й упродовж усього життя на Станції. Руф іще не знала, чи пощастило їй.

— Ти не змінюєшся. Так довго на Станції — і жодного прояву, — пробуркотіла Руф, проводячи пальцями по рельєфних м'язах Талавіра.

Він перехопив руку, підніс до губ і повернув на її голе стегно.

— Не тільки не змінився, але й прокинувся в чудовій формі, і це після кількарічної коми! Суер мене любить.

Талавір спустив ноги з ліжка, витяг із купи одягу свій комбінезон і став одягатися. Іноді в кошмарах йому приходили спогади про перші години після пробудження. Вони були наповнені болем. І це дивувало, позаяк Талавір точно пам'ятав момент, коли почув голос Гавена Белокуна, розплющив очі й легко встав із ліжка. Він почувався прекрасно, немов проспав нормальну ніч, а не понад десять років.

Руф незадоволено хмикнула. А вже за мить водила тонкими пальцями по своїй шкірі. Темні від кнi нігті вправно пробігли по сідниці, торкнулися западини під коліном і повільно поповзли внутрішньою поверхнею стегна. Пальці мали мету.

Але Талавіру було не до того.

— Що сьогодні сталося? Я чув гупання. І ти не поспішаєш мене відпускати.

Руф в останній спробі вигнула спину, демонструючи западинки над сідницями, і потягнулася по одяг.

— Може, і сталося. Сфена зараз постійно на містку. Але мене не шукали. Вона знає, що я пішла до тебе, хабібі.

«Бо ти маєш за мною стежити», — подумки закінчив Талавір, який розумів причину цікавості до нього. Він потрапив під суер, роки проспав на Матері Вітрів, а потім прокинувся без жодної зміни, наче нічого й не сталося. Для науки він був цінний екземпляр. Талавіру не подобалася ця думка, бо він хотів, щоб у ньому бачили насамперед відданого Старшого Брата, воїна Двобога. Він розвернувся до Руфі і якомога спокійніше запитав:

— Знову напали на гуманітарний конвой? Потвори?

Офіційно люди в Дешті значилися зміненими, самі себе вони кликали засоленими, але рідко хто на Матері Вітрів називав мутуваних інакше, ніж потворами.

— А-а-а! — Руф загрозило помахала пальчиком.

Усі спроби Талавіра витягти з неї більше інформації наштотувалися на цей жест. Замість одягатися, Руф підійшла до крихітного дзеркала, яке ховала за портретом лідера Старших Братів і живого пророка — Язика Двобога. Гріх самозамилування вважався одним із найсерйозніших, а тому дзеркала були заборонені.

— А я не скажу Белокуну, що ти порушуєш Догмат і чиниш ха-рам, — посміхнувся Талавір і показав на блискучу поверхню.

Руф роблено посміхнулася у відповідь. Вона належала до Зіниць — служби розвідки Матері Вітрів, які мали нечувані свободи, порівняно з іншими Братами на станції. Зіниці могли фарбувати волосся й нігті червоною кною, проколювати вуха, носити яскраві хустки, неначе потвори з долу, і, що вражало найбільше, вживати юшан — наркотик із модифікованого суером полину. Але навіть для неї звинувачення в гріховній любові до себе могли спричинити серйозні проблеми. Талавір більше жартував, ніж погрожував, але Руф сприйняла слова за чисту монету.

— Щось сталося внизу. — Руф швидко сховала дзеркальце, напружила лоба й по складах вимовила незнайоме слово: — Ек-стра-ор-ди-нар-не. Перша Зіниця Сфена отримала повідомлення. Вони навіть посварилися з Белокуном. І це не через бурю. Звечора всі на вухах. Тільки я тобі не казала.

Талавіру хотілося дізнатися подробиці, але під стелею тривожно заблимав червоний вогник. Наближався час молитви.

Він нахилився до одягу, щоб передати його Руфі. Він не помилився в передчуттях. Щось сталося. Ось чому Белокун досі не викликав його на традиційну розмову. Із розхристаних кишень жіночого комбінезона із дзенькотом вивалився на підлогу різний дріб'язок. Руф заметушилася, кинулася збирати.

— І як вони постійно розстібаються?

— Легко, якщо нехтувати Догматом і не задраювати одяг на всі гудзики. З іншого боку, як іще гарній жінці демонструвати якомога більше свого привабливого тіла? — Талавір підібрав зв'язку магнітних ключів, дістав з-під ліжка помаду й навіть повернув паличку юшану. Руф ледь устигла її сховати. З динаміків загриміли перші ноти гімну Двобога. Він лунав що кілька годин і був обов'язковим до виконання для всіх, хто перебував на борту підводного човна.

Талавір поблажливо похитав головою, спостерігаючи, як Руф осмикує одяг, поправив свій і затягнув:

Я Старший Брат, я гвинт Старших Братів, я пес Старших Братів.

Я воля Двоголового Бога і його Язика.

Старші Брати — перші з обраних. Ми — хранителі пам'яті, ми єдині знаємо правду.

Священний вогонь Двоголового Бога омие землю, і кращі, сильніші повстануть на місці слабких і слабкодухих.

Старші Брати будуть усюди. Слався, Двобоже, і Язык твій.

Слався! Слався! Слався!

«Ми — хранителі пам'яті, ми єдині знаємо правду». Ці слова знову нагадали Талавіру про вранішній кошмар. Він подумав про

Брата, який стріляв у нього в Шейх-Елі. Брат міг піти на Брата, тільки якщо зрадив Догмати, зрадив Двобога. Але хто кого зрадив під час тієї різанини? Чому його власний Брат прагнув його смерті? Чи була уві сні бодай дрібка правди? Гавен Белокуп називав амнезію наслідком тривалої коми, а сні — фантазіями через посттравматичний шок. Талавіру не хотілося вірити, що марення були відгомонам реальних спогадів. І все ж ця думка не відпускала.

— Слався! Слався! Слався!

Руф полегшено видихнула. Наступний гімн прозвучить уже після полудня. Вона забула про погрози Талавіра й ще раз підійшла до маленького дзеркала та спробувала вирвати синю пір'їну, що виросла занадто близько до брови. У цьому була вся Руф: переймалася зовнішністю більше, ніж власною безпекою. Але сьогодні все було не як завжди. Червоний вогник знову замиготів. З динаміка пролунало її ім'я. Це означало, що її викликали на місток до керівництва станції. Жінка сіпнулася, ліктем зачепила дзеркальце, воно зірвалося й полетіло додолу. Руф кинулася до скарбу. В її очах набубнявіли сльози. Губи беззвучно ворухилися.

Талавір підняв уламок і на мить затримав погляд на відображенні. Із дзеркала на нього дивилися темні вузькі очі. Жорсткі зморшки зібралися в кутиках. Він не впізнавав зображення. Заснув двадцятирічним, а прокинувся чужим дорослим чоловіком. Кома забрала роки та спогади, лишила божевільні сні про війну й відчуття втрати. Він не зможе стати істинним Братом, поки не зрозуміє, що з ним сталося.

Руф схлипнула. Вона досі була тут, і це повернуло Талавіра до реальності.

— Це лише скло. Кажуть, у потвор із долу дзеркал узагалі немає. І не тому, що в Дешті вони заборонені. Потвори бояться на себе дивитися. Ти ж не така. Ти не потвора. А пір'я додає шарму, — сказав Талавір те, що вона хотіла почути, і змусив її кинути уламки в смітник.

— Знаю, — крізь зуби проказала Руф. — Я не така дурна, як ти думаєш. Не така, як ти. Я не хочу вниз, я не хочу в Дешт.

— Чого ти думаєш, що я туди хочу? — відповів він, здивований словами Руфі.

Коробочка з червоною кною під стелею зайшла істеричним ревом.

— Ти бурмочеш це уві сні. Хочеш дізнатися, що сталося в Шейх-Елі?

«Скільки про це знає Белокуп?» — подумав Талавір, відчувуючи гнів на самого себе за ці мимовільні одкровення. Руф доповідала не тільки Сфені, а й особисто очільнику станції. Коробочка знову повторила її ім'я.

— Іди. Отримаєш догану. У нас ще буде час поговорити, — сказав Талавір.

Гавен Белокуп не поспішав відпускати його з Матері Вітрів. А отже, вони з Руф'ю приречені терпіти одне одного.

Руф кивнула й зникла за дверима. А він перевірів магнітного ключа, який непомітно поцупив у Руфі. Талавірові стало їй майже шкода. За втрату ключа Перша Зіниця призначить Руфі тижневу спокуту. А та навіть не здогадається, що це справа його рук. «Треба буде подарувати їй нове дзеркало», — подумав Талавір.

Ще кілька секунд він постояв перед зачиненими дверима, уявляючи маршрут, і вийшов у коридор. Руф мала рацію: він мусив дізнатися, що сталося в Дешті. Чому в нього стріляв М-14? Чому спогади про різанину в Шейх-Елі — єдине, що залишилося від його життя? І ким він був у тому житті? Відповіді на ці питання — єдиний спосіб зрозуміти, кого він бачить щодня в дзеркалі. Хто він — той, кого всі називають «Талавір Каркінос»?

У вузьких коридорах Матері Вітрів панувала метушня. Талавіру кілька разів доводилося ховатися в альковах і пропускати Старших Братів. Якщо вони його й помічали, то не виказували цього. Він ніби й був одним із них, але зламаний, дивний, щось середнє між потворами, над якими проводили експерименти, і справжнім Братом. Тому Брати воліли не реагувати на його появу.

Талавіру довелося кілька разів нахилитися, щоб подолати шлюзові двері та спуститися на середню палубу. Тут розташовувався Медичний відділ. Оббиті пластиком стіни поглинали шум. Тьмяні електричні лампи заливали вузькі коридори розсіяним світлом. Жодних написів і позначок. До того він ніколи не був в архіві Матері Вітрів — афізі, але знав, що кімната розташована десь у Медичному.

Одна з ручок у довгому коридорі сіпнула. У дверях показався яскраво-синій гумовий черевик. На всій станції такі носила лише одна людина — здоровезний медбрат Толік. З-за дверей висунулися голомозий череп і металева таця з ампулами. З кімнати долинув слабкий дитячий писк. Хай би що сталося на Матері Вітрів, експерименти в Медичному не зупинялися. Талавір причаївся за дверима. Якщо Толік надумає повернутися, доведеться вигадувати пояснення, чому він сюди прийшов. Медбрат зачинив двері й зупинився, наче прислухаючись. Широка спина затуляла весь коридор. У Талавіра навіть проскочила шалена думка напасти на Толіка. А потім він уперся плечем у двері з магнітним замком, яких раніше не помітив. Талавір швидко відімкнув їх і заскочив у темну кімнату. За стіною пролунали важкі кроки. Толік пішов своєю дорогою.

— Фух, це було близько. — Талавір увімкнув світло й отетерів.

Він потрапив куди треба! Афіза — кімната спогадів, база даних Матері Вітрів. На столах припадали пилом старі комп'ютери. Талавір сумнівався, що їх можна оживити. Після Спалахів техніка в Дешті майже не працювала. Під стелею висіли пожовклі мапи. На одній був Кіммерик до Спалахів. Тоді його ще не називали Дештом. Мапа фіксувала просування військ Старших Братів. Сині стрілки, що позначали їхні війська, вражали стрімкістю — на противагу хаотичним точкам спротиву. Тоді, до Спалахів, Старшим Братам вдалося підкорити країну на материку, а от у Кіммеріку вони загрузли. Ніхто не очікував від кіммеринців такого спротиву. Кривава війна тривала кілька років. Старші Брати майже здобули контроль над Кіммериком, коли сталися Спалахи.

Зелені міста перетворилися на руїни. Степові райони — на засушливі пустки, гірські — на голе каміння, а прибережні поглинуло море. Перешийок, що з'єднував Кіммерик із материком, з'їли Гнилі болота. Територію, що потрапила під Спалахи, наклав вічно блискучий суєрний купол. Талавір зусиллям волі відігнав спогад про бій у Шейх-Елі. Це була перша зустріч зі зміненими, перший вихід Старших Братів у Кіммерик після Спалахів.

Але що вони там шукали? Чому опинилися в епіцентрі одразу після катастрофи?

Талавір і гадки не мав, звідки починати. В афізі були сотні тек зі справжніми прізвищами й кодовими іменами, прийнятими в Старших Братів. Свого імені він не знаходив. І як у бісової матері знайти свою справу, коли не пам'ятаєш, як тебе звали, коли забув, яким було твоє обличчя до коми? Талавір грюкав ящиками й перебирав картки. Збоку стояла залізна шафа, позначена буквою «М». «М-14», — сплигло в голові ім'я Брата зі сну. Талавір поторгав кілька ручок. Усе було замкнене. Між кришкою одного з нижніх ящиків і стінкою шафи Талавір розгледів щілину. Серед сміття знайшов металеву планку й застромив туди. Дочекався, поки стихнуть чергові кроки в коридорі, і натиснув на важіль. Замок клацнув.

Талавір висунув шухляду й переможно усміхнувся. Справи мали загальну назву «Проект М» і містили інформацію про тих, хто загинув чи зник безвісти в Шейх-Елі. Кожна особова тека містила фото людини у формі Старших Братів. Десятки світлин та імен. Але як упізнати забуте обличчя? Чергове фото змусило затамувати подих. Він його знає! Це Брат зі сну. М-14. Він був реальним! Не марення й не фантазія.

Талавір прочитав кілька рядків і завмер від несподіванки. М-14 теж був у комі і прокинувся за кілька тижнів до нього. Талавір судомно переривав папери, шукаючи подробиці. Але нічого не було. Лише коротка інформація на одну сторінку, наче життя М-14 теж стерли.

Двері ляснули, хтось зайшов до афізи, а з динаміка пролунало ім'я Талавіра.